

Dato: 20.08.2013

Arbeidsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Høringsuttalelse – tilpasning av uførepensjon fra offentlig tjenstepensjonsordning til ny uføretrygd i folketrygden

Vi viser til Arbeidsdepartementets høringsbrev av 21. juni 2013.

Den Norske Aktuarforening (nedenfor kalt Aktuarforeningen) er primært opptatt av forsikringsmessige forhold knyttet til forslaget til ny uføreordning i offentlig tjenstepensjon (OfTP), men gir nedenfor også kommentarer til øvrige forhold i forslaget.

Aktuarforeningen stiller seg positive til den foreslåtte modell. Modellen er administrativt enkel og bør være lett forståelig for alle parter.

Departementet foreslår at full uførepensjon skal utgjøre tre prosent av pensjonsgrunnlaget opp til 6 G. Procentsatsen settes til 69 prosent for inntekt i intervallet 6–12 G og for inntekt opp til 6 G for personer som ikke har noen ytelse fra folketrygden. I tillegg kommer et inntektstuavhengig beløp på 0,25 G, dog begrenset oppad til seks prosent av pensjonsgrunnlaget.

Aktuarforeningen støtter forslaget om at den fremtidige uførepensjon i OfTP beregnes på samme måte uavhengig av om ytelsen som pensjonisten mottar fra folketrygden er uføretrygd eller arbeidsavklaringspenger. Dette er administrativt forenklende og fremstår som logisk og rettferdig.

Den foreslåtte proportsats for personer som ikke har noen ytelse fra folketrygden kompenserer i hovedsak for at disse ikke mottar ytelser fra folketrygden. Uføreytelser fra tjenstepensjonsordningen uten samtidig ytelse fra folketrygden, gjelder i alt det vesentlige ved uføregrader under 50 prosent. Kompensasjonsgradene for disse blir derfor ikke vesentlig annerledes enn for summen av tjenstepensjon og uføretrygd ved høyere uføregrader, og innebærer dessuten en logisk videreføring av pensjonsnivået ved lave uføregrader i dagens bruttosystem.

Aktuarforeningen er også enig i at beregningsgrunnlaget for uførepensjon fra OfTP fortsatt bør være sluttlønn.

Et inntektsuavhengig element med et tak i prosent av pensjonsgrunnlag synes fornuftig for å sikre en hensiktsmessig profil.

Det har vært en forutsetning at uføreytelsen fra OfTP sammen med den nye uføretrygden i folketrygden i hovedsak skal gi uendret kompensasjonsgrad etter skatt. Aktuarforeningen tar til etterretning at dette anses oppfylt totalt sett. Mottakere av uførepensjon fra OfTP sammen med uførepensjon fra folketrygden vil få en noe lavere kompensasjonsgrad etter skatt etter nye regler enn etter dagens regler. Mottakere av uførepensjon fra OfTP sammen med arbeidsavklaringspenger fra folketrygden vil få en noe høyere kompensasjonsgrad etter skatt etter nye regler enn etter dagens regler, og det samme gjelder for de som mottar OfTP uten å ha rett til uføreytelser fra folketrygden.

Ny uføretrygd i folketrygden trer i kraft 1. januar 2015. Det er nødvendig at ny uføreordning i OfTP trer i kraft på samme tidspunkt, ettersom dagens uføreordning gjennom bruttosystemet er tett knyttet til de nåværende uføreytelser i folketrygden. Arbeidsdepartementets forslag, som nå er på høring, er tilpasset både den nye uføretrygden i folketrygden og at uføreytelser fra 2015 skal skattlegges som lønnsinntekt.

For å få en velordnet innføring av den nye uføreordning i OfTP fra 1. januar 2015 er det vesentlig at det fremlegges en lovproposisjon til nye regler tidligst mulig etter at den nå pågående høring er gjennomført. Selv om forslaget til ny uføreordning legger opp til en etter alt å dømme administrativt enkel løsning, vil det måtte ta noe tid å implementere dette i IT-løsningene for administrasjon av OfTP. Grunnet 12 måneders karenstid skal den uførepensjon som betales i 2014 dekke uføreytelser som begynner å løpe i 2015 og vil følgelig være bestemt av de nye regler der det nå er et forslag på høring. Pensjonsinnretningene bør således foreta en etterberegning av premie og erstatningsavsetning i løpet av eller ved utgangen av 2014 når de endelige regler er kjent. Dette understreker behovet for at de nye reglene bør komme raskt på plass.

Er tjenestetiden kortere enn 30 år, avkortes pensjonen forholdsmessig. Det skal medregnes den tjenestetid medlemmet ville ha fått om han eller hun var blitt stående i stillingen til aldersgrensen (fremtidig tjenestetid), men ikke utover 67 år. Dette er en begrensning i forhold til dagens regelverk. Personer med aldersgrense 70 år får i dag medregnet tjenestetid frem til 70 år. Den foreslåtte endringen reduserer også alderspensjonen for relativt mange av de som har vært uføre og som senere går over på alderspensjon. Dette vil spesielt ha betydning for kvinner da de fortsatt har kortere opptjening enn menn, i hvert fall i de aldersgrupper som nå nærmer seg pensjonsalder. Aktuarforeningen ser imidlertid at dette likevel fremtrer som et mer logisk system for fremtiden og gir mer oversiktlige forsikringsløsninger. Det er også logisk at opptjeningen for uføre med særaldersgrense løper frem til særaldersgrensen som i dag.

Aktuarforeningen er enig i at det må legges stor vekt på hensynet til et enkelt regelverk for avkortning mot arbeidsinntekt, og at det i størst mulig grad bør være likt regelverket for slik avkortning i uføretrygd fra folketrygden. Det vil gjøre situasjonen mer forutsigbar og oversiktlig for mottakerne av disse ytelsene.

Aktuarforeningen stiller seg positive til at uføregraden i utgangspunktet beholdes uendret dersom uførepensjonen skal reduseres for økt inntekt. Dette innebærer et element av hvilende pensjonsrett ved at pensjonisten kan få tilbake opprinnelig størrelse på pensjonen dersom arbeidsforsøket ikke lykkes eller i tilfeller der pensjonisten bare kan arbeide mer i enkelte perioder. Dette vil føre til en forutsigbar situasjon for uførepensjonistene, og gi en trygghet

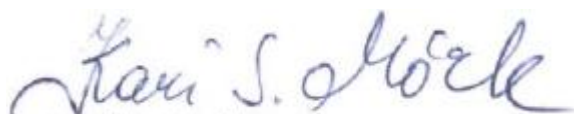
som bidrar til at de vil kunne arbeide mer enn med dagens system uten å risikere å miste pensjonsrettigheter. Dette bidrar også positivt til den administrative enkelhet ved den foreslåtte modellen.

Bestemmelsen om uførepensjon fra OfTP ved alderssvekkelse er en lite brukt og synes svakt begrunnet, spesielt etter at AFP ble innført. Aktuarforeningen støtter derfor at denne bestemmelsen ikke videreføres. Dette innebærer også en harmonisering med sykdomsbegrepet i folketrygden, noe som i seg selv er positivt.

Departementet ber om høringsinstansenes syn på nivået og profilen på barnetillegget i de offentlige tjenstepensjonsordningene. Departementet påpeker at en videreføring av barnetillegget i OfTP på dagens nivå i mange tilfeller vil gi svært høye kompensasjonsgrader, ofte over 100 prosent etter skatt. Aktuarforeningen deler departementets oppfatning om at høye kompensasjonsgrader gjør det mindre attraktivt å forbli i arbeid, og at det er i strid med arbeidslinja at det kan være mer lønnsomt å være uførepensjonist enn å være i arbeid. Aktuarforeningen er på den bakgrunn enig i at det bør vurderes både å redusere nivået på barnetillegget i OfTP og endre fordelingen. Den beskrevne modell med et standardisert barnetillegg der barnetillegget er et fast beløp per barn uavhengig av pensjonsgrunnlaget, synes å ivareta de aktuelle hensyn på en god måte.

Arbeidsdepartementet beskriver også en alternativ uførepensjonsløsning uten tjenestetidsavkortning og uten opptjening av oppsatte rettigheter. Aktuarforeningen mener at dette kan representere et godt alternativ, men det vil være behov for ytterligere utredning før en slik ordning eventuelt kan innføres. Aktuelle spørsmål i denne forbindelse er om en slik løsning bør gjelde tjenstepensjonssystemene i både offentlig og privat sektor og hvordan overgangsregler for innfasing av ny ordning bør utformes.

Med vennlig hilsen
Den Norske Aktuarforening

Kari Mørk
Formann

Den Norske Aktuarforening (DNA) er en frittstående, uavhengig profesjonsforening som er åpen for alle som har aktuarutdannelse eller tilsvarende kvalifikasjoner. Foreningens formål er å fremme utøvelsen av aktuarfaget og medlemmenes felles interesser. De aller fleste aktuarer som arbeider med forsikringsfaglige spørsmål, er medlemmer av foreningen.